נתזי דם

*Crop Marks*עבודתו החדשה ביותר של שריף ואכד, היא דיוקן עצמי, תצלום בגודל טבעי, ובו נראה האמן כשראשו ערוף. עלמה מיקולינסקי כותבת על דרמת עריפה זו ומנסה לחקור את משיכתנו אל דימויים של כריתת ראשים, כמו הציור של אנרי רניו המתאר את ההוצאה להורג האכזרית בגרנדה או עריפת ראשו של נד סטארק ב"משחקי הכס".

עבודה אחת מאת עלמה מיקולינסקי אוקטובר 31, 2017

Crop Marks (סימני חיתוך), עבודתו החדשה ביותר של שריף ואכד (Waked) הוצגה לראשונה בתערוכת היחיד שלו בגלריה 1 (One Gallery) ברמאללה, בשנת 2016. בדומה לעבודות אחרות שלו,*Crop Marks* מאופיינת במחויבותה למציאות הפוליטית בהווה, אך אינה משמשת בשום אופן כתעמולה או כהמחשה של אירועים אקטואליים. ואכד מבקש מהצופים לבחון מחדש את הדעות הקדומות, את מערכות האמונה ואת ההזדהויות האוטומטיות שלהם.

Crop-Marks-2.jpg

[1]שריף ואכד, סימני חיתוך, 2016
מיצב רצפה, שני ארגזים, 35X75X20 ס"מ ו-71X75X20 ס"מ. זכוכית, עץ, פוסטר מודפס וגלגלים

העבודה היא דיוקן עצמי מצולם המראה את האמן לבוש בחליפה בצבע כתום זרחני, על פניו ארשת דאגה והוא מסיט אותם הצידה. הדימוי מוצג כמיצב רצפה שמשתרע על שני ארגזים ניתנים להזזה. רוחבם שווה אך אורכם שונה; הארגז הקצר יותר מכיל את דימוי ראשו של האמן, בעוד הארגז השני, הארוך יותר, מכיל את דימוי פלג גופו העליון. התוצאה היא דיוקן עצמי בגודל מלא המשתרע על הרצפה בשני חלקים, דימוי שבאופן תיאורטי יכול להיות מאורגן בתצורות שונות – למשל, תצורה שבה הגוף שלם, או אחרת שבה הראש מופרד מהגוף, כפי שהאמן תיכנן את העבודה.

[2] Crop-Marks-1.jpg

[3]שריף ואכד, סימני חיתוך, 2016
מיצב רצפה, שני ארגזים, 35X75X20 ס"מ ו-71X75X20 ס"מ. זכוכית, עץ, פוסטר מודפס וגלגלים

הכותרת *Crop Marks*– מעניקה לעבודה את הגוון השנון אך הקודר שלה. מקורו של המונח בתעשיית הדפוס, והוא מתייחס לסימנים דמויי הצלב בשולי ההדפס, היכן שהשוליים אמורים להיחתך בגליוטינה, במקום שבו הדימוי "מדמם" (אם נתייחס לכפל המשמעויות שיש באנגלית למילה "bleed" בהקשר זה).

ואכד אינו משתהה בממד המופשט של תעשיית הדפוס – הוא מנצל את האסוציאציות שמקורן במינוח המקצועי, במבנה הדו-חלקי של העבודה, בצורה ובתוכן, כדי ליצור דימוי של האמן ערוף-ראש. הנחיות העריכה היבשות שאליהן מתייחס המונח 'סימני חיתוך' נעשות מילוליות כאשר הדימוי של האמן מחולק לשניים בדיוק בצוואר. הדימום אליו מרמזת הכותרת מעלה בדמיון נתזי דם שאינם בנמצא, והמכונה המודרנית לחיתוך נייר מתחלפת בגליוטינה המקורית, שיטה פופולרית ויעילה לעריפת ראשים בזמן המהפכה הצרפתית. מהדהדים כאן גם דימויי ההוצאות להורג האכזריות של דאע"ש שהופצו בכל העולם בכלי התקשורת המסורתיים והרשתות החברתיות בקטעי וידאו שתרמו למיתוג הארגון כחסר רחמים שמתעלם מכללי המוסר ומהחוק הבין-לאומי. אפילו הבגד שהאמן לובש תורם לקריאה זו של הדימוי: הלבוש הכתום הצעקני לא רק מסמן אותו כ"חיית אופנה" אלא גם מתקשר למדי בתי הכלא באמריקה ולשבויי דאע"ש.

[4] Henri_regnault_maures_grena.jpg

[5]אנרי רניו, הוצאה להורג ללא

משפט תחת שלטון המורים בגרנדה, 1870, מוזיאון ד'אורסיי, פריז
שמן על בד, 302X146 ס"מ

דימוי ברשות הציבור

כשאני מביטה ב-*Crop Marks* עולה לנגד עיני דימוי אחר המתאר הוצאה להורג אכזרית בגרנדה, שתוארה בצבעים חיים על ידי הצייר הצרפתי מהמאה ה-19, אנרי רניו (Regnault). בציור*הוצאה להורג ללא משפט תחת שלטון המורים בגרנדה* (*Exécution sans jugement sous les rois maures de Grenade*), נקודת המבט הנמוכה ממקמת את ההתרחשות בגובה עינינו, הצופים, בעוד התליין המורי המתנשא מעל וישירות אל מול הגופה המתפתלת, הראש הכרות ונתזי הדם הריאליסטיים שצוירו בעזרת שכבה עבה של צבע אדום עז. על מנת להגביר את האפקט, הצייר אפשר לצבע לטפטף כדי לדמות זרימה ומרקם של דם אמתי. אולם אל לנו להאשים את המסורת האוריינטליסטית ולאפיין את משיכתה אל האלימות של צפון אפריקה והמזרח התיכון כגסה ובלתי נכונה מבחינה פוליטית (correct politically not); עלינו רק להיזכר בהנאתנו המזועזעת בעת הצפייה בעריפת ראשו של נד סטארק ב"משחקי הכס".

[6] ned stark.jpg

[7]עריפת ראשו של נד סטארק, משחקי הכס

זכויות היוצרים מוחזקות בידי HBO*

ב-*Crop Marks*לא נראה דם, אך גם כך אנו מעורבים בהתרחשות המתוארת, מעבר להיותנו משקיפים מהצד או חובבי אמנות. בהחלטתו להציב את העבודה על הרצפה ואכד מפעיל את החלל באופן שכמעט אינו אפשרי בסוג עבודות שבאופן מסורתי תלויות על הקיר, אפילו לא בציורי הסלון הצרפתיים הסגוניים והריאליסטיים ביותר. תפקידן המסורתי של עבודות הרצפה – שנקבע להן על ידי האמנים המינימליסטים – היה להדגיש את הפיזיות של הצופים, והוא ממשיך גם היום במיצבים האימרסיביים הפופולריים שמשתמשים בחלל כדי לנתק את הצופים מהממציאות הפיזית של גופם אל סביבה אלטרנטיבית. ואכד פועל במקביל למסורת זו כאשר הוא מציב ישירות על הרצפה עבודה צילומית דו-ממדית, לא אימרסיבית, שהייתה מיועדת לתלייה על הקיר. דבר זה מעניק לדיוקן העצמי את משמעותו, מכיוון שלמיקום יש השלכות לגבי הנרטיב כמו גם השלכות אתיות. מצד אחד, בניגוד לדימוי ניצב, תלוי ואנכי, הדיוקן נתפש כאן כדימוי של גוף פצוע, או של גווייה. מצד שני, תודות לגלגלים שבתחתית הארגזים, אפשר להזיז ולסדר מחדש את הדימוי כדי ליצור נרטיב זמני של 'לפני ואחרי'. הגלגלים מוסיפים למיצב זמניות, כאילו אנו צופים בעריפת ראש מוסרטת ובתוצאותיה האיומות, ואז מריצים את הסרט לאחור כדי לבטל את הפעולה או כדי לצפות בה שוב ושוב, ובכך להוסיף לדרמת העריפה ממד אירוני ולגרום לעבודה להיות קלילה יותר. בתרחיש זה, הצופה נעשה חלק מהעבודה עקב האפשרות התיאורטית לבצע וגם לבטל את העריפה, דבר שמוביל למעורבותו האתית בעריפה כמשתתף בה. הבעת פניו המודאגת של האמן ומבטו התוהה טוענים את החלל הפיזי שבו העבודה מוצבת. הצופה הופך להיות התליין מכיוון שהוא או היא הם חלק מהחלל, ומכך גם חלק מהפעולה המתרחשת בו. במובן זה, יש כאן תפקיד לתפישה המסורתית של עבודת הרצפה כאינטראקטיבית, אם כי הוא מרחיק מעבר להשתתפות מופשטת של הצופים אל משהו שנושא השלכות אתיות.

* הדימוי נלקח מ"משחקי הכס", או מאתר אינטרנט שנוצר ונמצא בבעלות HBO, וזכויות היוצרים מוחזקות בידי HBO. כל הסימנים המסחריים וכל הסמלים הרשומים בדימוי הם בבעלות HBO, והכללתם בטקסט אינה מראה על שיוך כלשהו לויקי של "משחקי הכס". דימוי זה מופיע כאן ברשות HBO, מלווה בהבנה שHBO יכול לדרוש להסירו בכל עת.

Source URL:

https://www.tohumagazine.com/he/article/%D7%A0%D7%AA%D7%96%D7%99-%D7%93%D7%9D

Links
[1] https://tohumagazine.com/sites/default/files/Crop-Marks-2.jpg
[2] https://www.tohumagazine.com/he/file/crop-marks-1jpg
[3] https://tohumagazine.com/sites/default/files/Crop-Marks-1.jpg
[4] https://www.tohumagazine.com/he/file/henriregnaultmauresgrenajpg
[5] https://tohumagazine.com/sites/default/files/Henri_regnault_maures_grena.jpg
[6] https://www.tohumagazine.com/he/file/ned-starkjpg
[7] https://tohumagazine.com/sites/default/files/ned%20stark.jpg